

PODJETNIKI IN NIŽJI PRISPEVKI

iz naslova koriščenja pravice do dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva in prvega vpisa v Poslovni register

Samozaposlene osebe, ki opravljajo samostojno dejavnost, prispevke plačujejo od zavarovalne osnove, določene po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Nekateri zavezanci za plačevanje prispevkov pa so oproščeni plačila dela prispevka. Namen delne oprostitve je zmanjšati obremenitev samozaposlenih oseb ob začetku opravljanja dejavnosti in spodbujanje podjetništva.

SLOVENSKA
POSLOVNA
TOČKA

REPUBLIKA SLOVENIJA

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

Projekt SPOT je sofinanciran s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter SPIRIT Slovenija, javna agencija.

PODJETNIKI IN NIŽJI PRISPEVKI

Prispevki za socialno varnost samozaposlenih se vsako leto uskladijo s povprečno mesečno bruto plačo za preteklo leto. Ker se ta v preučevanem obdobju povečuje, se posledično viša tudi znesek prispevkov za socialno varnost samozaposlenih.

Preglednica 1: Izračun minimalnih mesečnih prispevkov za samozaposlene po spodaj navedenih letih

Naziv prispevka	Stopnja	LETO			
		2010	2015	2020	2021
Skupaj prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	24,35%	178,76 EUR	202,53 EUR	256,24 EUR	271,19 EUR
Skupaj prispevki za zdravstveno zavarovanje	13,45%	98,74 EUR	124,30 EUR	141,54 EUR	149,79 EUR
Skupaj drugi prispevki: starševsko varstvo in zaposlovanje	0,40%	2,93 EUR	3,32 EUR	4,20 EUR	4,45 EUR
PRISPEVKI SKUPAJ	38,20%	280,43 EUR	330,15 EUR	401,98 EUR	425,43 EUR

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije

Starši, ki postanejo novopečeni podjetniki, imajo možnost uveljavljanja:

- pravico do delne oprostitve prispevkov ob prvem vpisu v Poslovni register,
- pravico do dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva.

PODJETNIKI IN NIŽJI PRISPEVKI

1. PRAVICA DO DELNE OPROSTITVE PRISPEVKOV OB PRVEM VPISU V POSLOVNI REGISTER

Novo registriran zavezanec, ki predhodno nikoli ni imel registrirane dejavnosti, je upravičen do oprostitve plačila prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (PIZ):

- v prvih 12 mesecih v višini 50 % zneska prispevka (minimalni prispevki v tem primeru letu 2021 znašajo 289,84 evrov mesečno),
- v naslednjih 12 mesecih pa v višini 30 % prispevka (minimalni prispevki v tem primeru v letu 2021 znašajo 344,07 evrov mesečno).

Namen delne oprostitve prispevkov ob odprtju novega podjetja je **zmanjšati obremenitev samozaposlenih oseb ob začetku opravljanja dejavnosti ter spodbujanje podjetništva.**

Preglednica 2: Vrednosti delne oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ob prvem vpisu v register

Naziv prispevka	Stopnja	LETO 2021		
		POLNI PRISPEVKI	DELNA OPROSTITEV PRISPEVKOV 1. LETO	DELNA OPROSTITEV PRISPEVKOV 2. LETO
Skupaj prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	24,35%	271,19 EUR	135,60 EUR	189,83 EUR
Skupaj prispevki za zdravstveno zavarovanje	13,45%	149,79 EUR	149,79 EUR	149,79 EUR
Skupaj drugi prispevki: starševsko varstvo in zaposlovanje	0,40%	4,45 EUR	4,45 EUR	4,45 EUR
PRISPEVKI SKUPAJ	38,20%	425,43 EUR / mesec	289,84 EUR / mesec	344,07 EUR / mesec

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije

PODJETNIKI IN NIŽJI PRISPEVKI

2. PRAVICE DO DELA S KRAJŠIM DELOVNIM ČASOM ZARADI STARŠEVSTVA

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G, 14/18, 81/19, 158/20 in 92/21) staršem, ki imajo majhne, gibalno ovirane ali duševno prizadete otroke, omogoča, da delajo s krajšim delovnim časom od polnega. **Prispevke za ure, ko ne delajo, jim plača država.**

Starši imajo možnost koristiti delo s krajšim delovnim časom od polnega v prvih letih otrokovega odraščanja. **Pravico do dela s krajšim delovnim časom lahko uveljavlja eden od staršev**, ki neguje in varuje otroka:

- za enega otroka do tretjega leta starosti,
- za najmanj dva otroke, do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka, pri čemer je eno leto izrabe pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega neprenosljivo za vsakega od staršev,
- za težje ali zmerno gibalno oviranega otroka ali zmerno ali težje duševno prizadetega otroka največ do 18. leta starosti otroka (kar se uveljavlja pri centru na podlagi mnenja zdravniške komisije).

Pravico do krajšega delovnega časa zaradi starševstva lahko koristijo tudi starši, ki si na podlagi svoje dejavnosti **plačujejo prispevke za socialno varnost za najmanj polovično tedensko delovno obveznost** (20 ur tedensko).

3. PRAVICA DO DELA S KRAJŠIM DELOVNIM ČASOM ZARADI STARŠEVSTVA V KOMBINACIJI Z DELNO OPROSTITVIJO PRISPEVKOV ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE OB ODPRTJU NOVEGA PODJETJA

Pri koriščenju pravice do dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva v kombinaciji z delno oprostitvijo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ob odprtju novega podjetja, se **obveznost plačila prispevkov v prvem letu zniža na manj kot 145 evrov na mesec** (oz. 34 % polnih prispevkov).

PODJETNIKI IN NIŽJI PRISPEVKI

Preglednica 3: Vrednosti delne oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ob prvem vpisu v register

Informativni izračun za leto 2021			
LETO	Polni prispevki	Delna oprostitve prispevkov ob odprtju novega podjetja	Delna oprostitve prispevkov ob odprtju novega podjetja in krajši delavnik zaradi koriščenja pravice do dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva
1. leto	425,43 €	289,84 €	144,92 €
2. leto	425,43 €	344,07 €	172,04 €

Opomba: Zavarovalna osnova se z leti spreminja, kar pomeni da se z leti spreminjajo tudi zneski prispevkov.

Kot že rečeno, lahko pravico do dela s krajšim delovnim časom koristi le eden od staršev. **Krajši delovni čas pomeni delovno obveznost v obsegu najmanj 20 ur tedensko.** Tako podjetnik plača prispevke sorazmerno z dolžino delavnika, Republika Slovenija pa mu do polne delovne obveznosti zagotavlja plačilo prispevkov za socialno varnost. Pred dobrim letom je bil sprejet zakon, po katerem **država teh prispevkov ne plačuje več od minimalne plače, ampak od siceršnje plače starša, oziroma natančneje od osnove zadnjih 12 mesecev.**

Zaposleni s krajšim delovnim časom zaradi starševstva pri delodajalcu so za opravljeno delo tudi sorazmerno plačani, medtem ko je pri samostojnih podjetnikih to težko nadzorovati in lahko delajo in zaslužijo tudi več.

Podjetnik/starš uveljavlja svojo pravico na krajevno pristojnem Centru za socialno delo (CSD). To stori z **oddajo Vloge za uveljavitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva.** Po odobreni vlogi (s strani CSD) podjetnik uredi zavarovanje z M1 obrazcem, katerega priloga je odločba CSD.

*Za SPOT svetovanje Goriška pripravila: **Lara Kalčič Leban**, Posoški razvojni center
Foto: arhiv Canva*